

I. Inleiding	Error! Bookmark not defined.
A. Registratierechten en successierechten zijn belastingen	Error! Bookmark not defined.
B. Cursusmateriaal	Error! Bookmark not defined.
C. Bibliografie	Error! Bookmark not defined.
D. Doelstelling van deze cursus	Error! Bookmark not defined.
E. Methode	Error! Bookmark not defined.
F. Examen	Error! Bookmark not defined.
II. Registratie	Error! Bookmark not defined.
A. Oorsprong en nut	Error! Bookmark not defined.
B. Registratieformaliteit	Error! Bookmark not defined.
C. Patrimoniumdocumentatie	Error! Bookmark not defined.
1. Verplichte registratie van alle vastgoedtransacties	Error! Bookmark not defined.
2. Informatie via de registratie	Error! Bookmark not defined.
3. Verwerking van de informatie	Error! Bookmark not defined.
D. Vaste datum door de registratie	Error! Bookmark not defined.
III. Verplichte en vrijwillige registratie	Error! Bookmark not defined.
A. Verplichte registratie	Error! Bookmark not defined.
1. Wegens de aard van de akte	Error! Bookmark not defined.
a) Notaris	Error! Bookmark not defined.
b) Gerechtsdeurwaarder	Error! Bookmark not defined.
c) Vonnissen en arresten	Error! Bookmark not defined.
2. Wegens het voorwerp van de akte	Error! Bookmark not defined.
3. Wegens aanhechting	Error! Bookmark not defined.
4. Registratie op verklaring	Error! Bookmark not defined.
a) Registratie wegens vastgoedverrichting zonder akte	Error! Bookmark not defined.	
b) Vervulling van een opschortende voorwaarde	Error! Bookmark not defined.
B. Vrijwillige registratie	Error! Bookmark not defined.
C. Welk registratierecht?	Error! Bookmark not defined.
IV. Algemene regels voor de heffing van registratierechten	Error! Bookmark not defined.	
A. Een akte die tot bewijs van de verrichting strekt	Error! Bookmark not defined.
B. Elke verrichting wordt afzonderlijk belast	Error! Bookmark not defined.
1. Verschillende verrichtingen in één akte	Error! Bookmark not defined.
2. Verschillende afhankelijke verrichtingen in één akte	Error! Bookmark not defined.	
C. Elke verrichting wordt slechts eenmaal belast: non bis in idem	Error! Bookmark not defined.	
D. Het algemeen vast registratierecht	Error! Bookmark not defined.

E.	Anti-misbruikbepaling	Error! Bookmark not defined.
1.	Ontbrekende informatie	Error! Bookmark not defined.
2.	Veinzing	Error! Bookmark not defined.
3.	Prijsbewimpeling	Error! Bookmark not defined.
4.	Ontwijking of vermindering van belastingen	Error! Bookmark not defined.
5.	Fiscale ontduiking en fiscaal misbruik	Error! Bookmark not defined.
V.	Evenredige registratierechten	Error! Bookmark not defined.
A.	Verkooprecht	Error! Bookmark not defined.
1.	Onroerend goed in België	Error! Bookmark not defined.
2.	Lokalisatiecriterium	Error! Bookmark not defined.
3.	Verkoop/overdracht	Error! Bookmark not defined.
a)	Uitsluiting van inbreng in vennootschap	Error! Bookmark not defined.
b)	Uitsluiting van verkoop/overdracht indien BTW stelsel toepasselijk	Error! Bookmark not defined.
c)	Uitsluiting van 'aanwijzing'	Error! Bookmark not defined.
4.	Eigendom of vruchtgebruik	Error! Bookmark not defined.
5.	Belastbare grondslag	Error! Bookmark not defined.
a)	De overeengekomen prijs, vermeerderd met de lasten	Error!	Bookmark not defined.
b)	Minimum de verkoopwaarde	Error! Bookmark not defined.
6.	Waardering vruchtgebruik en blote eigendom	Error! Bookmark not defined.
a)	Waardering van vruchtgebruik	Error! Bookmark not defined.
b)	Waardering van blote eigendom	Error! Bookmark not defined.
7.	Belastingplichtige	Error! Bookmark not defined.
8.	Tarieven van verkooprecht	Error! Bookmark not defined.
a)	Basistarief	Error! Bookmark not defined.
b)	Verlaagde tarieven	Error! Bookmark not defined.
c)	Verminderings	Error! Bookmark not defined.
d)	Vrijstellingen	Error! Bookmark not defined.
9.	Meer over het tot stand komen van een verkoopovereenkomst	Error!	Bookmark not defined.
a)	Totstandkoming van een koop-verkoopcontract	Error! Bookmark not defined.
b)	Tegenwerpelijkheid vereist notariële akte	Error! Bookmark not defined.
c)	Registratieplicht met betrekking tot dat contract en die akte	Error!	Bookmark not defined.
d)	Risico van niet tijdige registratie	Error! Bookmark not defined.
e)	Minnelijke ontbinding van het koop-verkoopcontract?	Error!	Bookmark not defined.

f) Teruggave bij wederverkoop	Error! Bookmark not defined.
B. Verdeelrecht	Error! Bookmark not defined.
1. Omschrijving - gewestbelasting - lokalisatiecriterium	Error! Bookmark not defined.
2. Aanwijzing van onroerende goederen	Error! Bookmark not defined.
3. Onverdeeldheid	Error! Bookmark not defined.
4. Toepassingsgebied van het verdeelrecht	Error! Bookmark not defined.
a) De regel	Error! Bookmark not defined.
b) De uitzondering	Error! Bookmark not defined.
5. Verrichtingen onderworpen aan het verdeelrecht	Error! Bookmark not defined.
a) Gehele of gedeeltelijke verdeling van een onroerend goed	Error! Bookmark not defined.
b) Afstand onder bezwarende titel onder mede-eigenaars, van onverdeelde delen in onroerende goederen	Error! Bookmark not defined.
c) Omzetting van vruchtgebruik	Error! Bookmark not defined.
6. Heffingsgrondslag	Error! Bookmark not defined.
a) De regel	Error! Bookmark not defined.
b) De toepassing van de regel	Error! Bookmark not defined.
7. Tarief	Error! Bookmark not defined.
8. Uitzonderingen: toch heffing verkooprecht	Error! Bookmark not defined.
a) Afstand aan een conventioneel togetreden derde persoon	Error! Bookmark not defined.
b) Beding van aanwas en beding van terugvalling	Error! Bookmark not defined.
C. Huurrecht	Error! Bookmark not defined.
1. Omschrijving – federale belasting	Error! Bookmark not defined.
2. Welke gebruikscontracten vallen onder het huurrecht?	Error! Bookmark not defined.
a) Een huurcontract of een huurovereenkomst	Error! Bookmark not defined.
b) Een erfpachtcontract	Error! Bookmark not defined.
c) Een opstalcontract	Error! Bookmark not defined.
d) Jacht- en vispacht	Error! Bookmark not defined.
3. Welke registratieverplichting?	Error! Bookmark not defined.
a) Fiscale regel	Error! Bookmark not defined.
b) Civiele regels	Error! Bookmark not defined.
4. Tarief en belastbare grondslag	Error! Bookmark not defined.
a) Tarief	Error! Bookmark not defined.
b) Belastbare grondslag	Error! Bookmark not defined.
c) Specifieke toepassing bij erfpacht en opstal	Error! Bookmark not defined.

c) Heffing van schenkbelasting bij vermelding in een andere akte	Error! Bookmark not defined.
4. Belastbare grondslag	Error! Bookmark not defined.
a) Onroerende goederen	Error! Bookmark not defined.
b) Roerende goederen	Error! Bookmark not defined.
c) Zonder aftrek van de lasten	Error! Bookmark not defined.
5. Tarieven	Error! Bookmark not defined.
a) Individuele heffing	Error! Bookmark not defined.
b) Tarief roerende goederen in Vlaanderen	Error! Bookmark not defined.
c) Tarief onroerende goederen	Error! Bookmark not defined.
d) Bijzondere heffingsregels	Error! Bookmark not defined.
e) Bijzondere tarieven	Error! Bookmark not defined.
6. Antimisbruikbepalingen	Error! Bookmark not defined.
7. Belangrijkste verschillen in Wallonië	Error! Bookmark not defined.
8. Belangrijkste verschillen in Brussel	Error! Bookmark not defined.
9. Schenken van familiebedrijven	Error! Bookmark not defined.
a) Schets van de evolutie van dit gunstregime	Error! Bookmark not defined.
b) Overzicht van de toepasselijke regels in Vlaanderen	Error! Bookmark not defined.
c) Activiteitsvoorwaarde	Error! Bookmark not defined.
d) Participatievoorwaarde	Error! Bookmark not defined.
e) Tewerkstellingsvoorwaarde: enkel in Wallonië	Error! Bookmark not defined.
f) Voorwaarden tot behoud	Error! Bookmark not defined.
g) Formaliteiten voor het verkrijgen van het gunstregime	Error! Bookmark not defined.
10. Erfbelastingen op de vererving van familiebedrijven	Error! Bookmark not defined.
VI. Successierechten	Error! Bookmark not defined.
A. Successierechten zijn erfbelastingen	Error! Bookmark not defined.
1. Belastingen op verkrijging uit nalatenschap of erfenis	Error! Bookmark not defined.
a) Successierecht	Error! Bookmark not defined.
b) Recht van overgang bij overlijden	Error! Bookmark not defined.
c) Wie is in België Rijksinwoner?	Error! Bookmark not defined.
2. Gewestelijke belasting	Error! Bookmark not defined.
3. Verkrijging wegens overlijden	Error! Bookmark not defined.
a) Onderscheid verkrijging door overlijden of op tijdstip van overlijden	Error! Bookmark not defined.
b) Afwijking door fictiebepalingen	Error! Bookmark not defined.

- c) [Fiscale saisine](#) **Error! Bookmark not defined.**
- B. [Erfbelastingen belasten iedere erfrechtelijke verkrijging](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - 1. [Overzicht](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - a) [Wettelijk erfrecht](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - b) [Testamenteir erfrecht](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - c) [Conventioneel erfrecht](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - 2. [Huwelijksvermogensrecht gaat voor op erfrecht](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - a) [Ieder gehuwd koppel heeft een huwelijksvermogensstelsel](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - b) [Geen huwelijksovereenkomst: wettelijk huwelijksstelsel](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - c) [Wel een huwelijksovereenkomst: gemeenschap of geen gemeenschap](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - 3. [Civiele regels inzake huwelijksvermogensrecht](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - a) [Wettelijk stelsel: gemeenschap van aanwinsten](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - b) [Conventionele gemeenschap](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - c) [Scheiding van goederen](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - 4. [Civiele regels inzake ongehuwd samenwonen](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - 5. [Civiele regels inzake het wettelijk erfrecht](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - a) [Eerste orde: afstammelingen](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - b) [Tweede orde: broers en zussen en vader en moeder](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - c) [Derde en vierde orde](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - d) [Anomaal erfrecht](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - e) [En de echtgenote of levensgenote?](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - 6. [Civiele regels inzake het testamentair erfrecht](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - a) [Legatarissen en legaten](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - b) [Soorten testamenten](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - c) [Testeervrijheid en beperkingen daaraan](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - 7. [Civiele regels inzake het conventioneel erfrecht](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - 8. [Keuze voor de erfgenamen en legatarissen](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - a) [Verwerping](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - b) [Aanvaarding](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - c) [Fiscale gevolgen van de gemaakte keuze](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
- C. [Belastbare grondslag](#) **Error! Bookmark not defined.**
 - 1. [Netto-waarde van het nagelaten vermogen](#)..... **Error! Bookmark not defined.**
 - a) [Aktief van de nalatenschap](#) **Error! Bookmark not defined.**

b)	Passief van de nalatenschap	Error! Bookmark not defined.
c)	Fictiebepalingen	Error! Bookmark not defined.
D.	Tarieven	Error! Bookmark not defined.
1.	Algemene regels in de 3 Gewesten	Error! Bookmark not defined.
2.	Tarieven in Vlaanderen	Error! Bookmark not defined.
a)	Rechte lijn en partners	Error! Bookmark not defined.
b)	Broers en zussen	Error! Bookmark not defined.
c)	Anderen	Error! Bookmark not defined.
d)	Opduweffect of progressievoorbehoud	Error! Bookmark not defined.
e)	Afwijkende tarieven	Error! Bookmark not defined.
f)	Verminderings	Error! Bookmark not defined.
g)	Vrijstellingen omwille van de persoon van de erfgenaam	Error! Bookmark not defined.	
h)	Vrijstellingen omwille van de aard van het geërfd goed	Error! Bookmark not defined.	
i)	Regel van het netto-overschot	Error! Bookmark not defined.
3.	Tarieven in Brussel en Wallonië	Error! Bookmark not defined.
E.	Betaling van de erfbelasting	Error! Bookmark not defined.
1.	Wie is belastingplichtig? Wie is belastingschuldig?	Error! Bookmark not defined.
2.	Uitzondering voor twee fictielegaten	Error! Bookmark not defined.
3.	Uitbreiding naar vertegenwoordigers	Error! Bookmark not defined.
4.	Wanneer moet de erfbelasting betaald worden?	Error! Bookmark not defined.
5.	Waarborgen	Error! Bookmark not defined.
6.	Wijze van betaling	Error! Bookmark not defined.
7.	Bezwaar	Error! Bookmark not defined.
8.	Nalatigheidsinteressen en boetes	Error! Bookmark not defined.
F.	De aangifte van nalatenschap	Error! Bookmark not defined.
1.	Aangifteplicht	Error! Bookmark not defined.
2.	In te voeren gegevens	Error! Bookmark not defined.
3.	Geen aangifte ingediend?	Error! Bookmark not defined.
4.	Nieuwe aangifte	Error! Bookmark not defined.
5.	Concreet voorbeeld en oefening voor het invullen van een aangifte van nalatenschap	Error! Bookmark not defined.
G.	Successieplanning	Error! Bookmark not defined.
1.	Wat is successieplanning?	Error! Bookmark not defined.
2.	Drie-stappenplan	Error! Bookmark not defined.
a)	Vertrekpunt: nul-situatie of situatie 'as is'	Error! Bookmark not defined.

Inhoud cursus Registratie-en Successierechten.

b)	Instrumenten voor successieplanning	Error! Bookmark not defined.
c)	Voorstellen en toetsing	Error! Bookmark not defined.
3.	Instrumenten voor successieplanning	Error! Bookmark not defined.
a)	Via huwelijkscontract	Error! Bookmark not defined.
b)	Beding van aanwas	Error! Bookmark not defined.
c)	Via schenkingen	Error! Bookmark not defined.
d)	Via testament	Error! Bookmark not defined.
4.	Illustratie via concrete voorbeelden	Error! Bookmark not defined.

Registratie- en successierechten 7

C. Belastbare grondslag

1. Netto-waarde van het nagelaten vermogen

608. Art. 2.7.3.2.1 VCF (art. 15 W. Succ.) bepaalt: de erfbelasting wordt vastgesteld op basis van de **belastbare waarde van alle goederen die toebehoren aan de erflater**, waar ze zich ook bevinden, **na aftrek van de schulden**.

Het artikel maakt verder nog voorbehoud voor de toepassing van art. 2.7.3.2.7 (art. 16 W. Succ.) en 2.7.5.0.4 (art. 17 W. Succ.).

Hieraan moet men toevoegen: en met behoud van toepassing van de art. 2.7.1.0.3 tot 2.7.1.0.10 VCF (art. 5 tot 14 W. Succ.) – dat zijn de fictiebepalingen die leiden tot de toevoeging van goederen, sommen of waarden die niet in de nalatenschap aanwezig zijn, maar voor de heffing van de erfbelasting ‘geacht worden’ deel uit te maken van de nalatenschap of als legaat te zijn verkregen, en daar dus ‘fictief’ aan toegevoegd worden.

Al deze bijkomende regels komen verder nog aan bod. Nu even aandacht voor de hoofdregel: de vaststelling van ‘de belastbare waarde van alle goederen die toebehoren aan de erflater’ en vervolgens voor de schulden die mogen worden afgetrokken.

609. De belastbare waarde van al die goederen zal moeten opgenomen worden in de **aangifte van nalatenschap** die de erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden moeten indienen volgens de regels die verder in dit hoofdstuk aan bod komen.

Om de tekst van de cursus leesbaar te houden vermeld ik in dit onderdeel van de cursus enkel de ‘erfgenamen’ als aangifteplichtigen. Dat moet weliswaar telkens worden gelezen als de ‘erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden’, zoals in het onderdeel over de aangifteplicht nader toegelicht, maar voorlopig beperk ik me tot de ‘erfgenamen’.

610. De erfgenamen moeten in de aangifte dus het **aktief** en het **passief** van de nalatenschap oplijsten.

a) *Aktief van de nalatenschap*

(1) *Erflater gehuwd onder een gemeenschapsstelsel*

611. *Huwelijksvermogensrecht gaat voor op erfrecht*. Deze regel is al toegelicht. Telkens het om de nalatenschap gaat van een erflater die gehuwd was, moet men eerst nagaan wat zijn huwelijksstelsel was.

Was de erflater in een gemeenschapsstelsel gehuwd, dan zijn er in zijn nagelaten vermogen enerzijds gemeenschapsgoederen (waarop hij wellicht slechts voor een breukdeel gerechtigd is), en anderzijds zijn eigen goederen.

Eigen goederen van de erflater behoren voor hun volle waarde tot het nagelaten vermogen, en moeten dus in de aangifte van nalatenschap worden vermeld.

Eigen goederen van de LLE behoren niet tot het nagelaten vermogen, en worden ook niet in de aangifte van nalatenschap vermeld.

Naast die eigen goederen van de erflater moeten in de aangifte ook de *gemeenschapsgoederen* worden vermeld, evenals het *breukdeel of het aandeel* waarin de erflater gerechtigd is. Want dat breukdeel of dat aandeel behoort ook tot zijn nalatenschap

612. Een eerste stap bij de oplijsting van het vermogen van de erflater is dus om correct te onderscheiden wat hem persoonlijk toebehoorde (zijn 'eigen' goederen) en wat gemeenschappelijk was. Dit is reeds in de vorige les toegelicht. Ik ga nu wat nader in op de fiscale aspecten die hierbij relevant zijn.

- (a) Wat zit er in de gemeenschap?
 - (i) 'Titre 'en 'finance'

613. In principe moet men in een gemeenschapsstelsel goederen kunnen onderscheiden als eigen goederen (bijv. in het wettelijk stelsel, goederen verkregen door een erfenis of een schenking) en gemeenschapsgoederen (bijv. in het wettelijk stelsel, spaargeld tijdens het huwelijk opgebouwd of goederen waarin inkomsten of spaargelden geïnvesteerd zijn).

Maar er is ook een **tussencategorie**. Goederen waarvan de waarde ('finance') tot de gemeenschap behoort, maar waarvan toch slechts één echtgenoot eigenaar of titularis is ('titre').

Onder deze categorie vallen goederen waarvan de civiele wetgever oordeelt dat ze zo nauw aan de persoon van één van de echtgenoten verbonden zijn, dat die echtgenoot als enige eigenaar ervan moet kunnen optreden, zonder inmenging van zijn mede-echtgenoot. Het gaat met name om zijn *persoonlijke professionele uitrusting* en zijn *persoonlijke professioneel cliënteel* (art. 1401, § 1, 6 en 7 BW), maar ook om de *lidmaatschapsrechten* verbonden aan een aandelen in een vennootschap waarin hij professioneel actief is als zaakvoerder of beheerder. Het kan ook gaan om de lidmaatschapsrechten verbonden aan aandelen in een familievennootschap, of in iedere andere vennootschap die de verhandeling van deze aandelen heeft beperkt, bijvoorbeeld in haar statuten of in een aandeelhoudersovereenkomst (art. 14001, § 1, 5 BW).

Hoewel slechts één echtgenoot eigenaar of titularis van deze goederen is, komt de vermogenswaarde c.q. de economische waarde ervan wel degelijk aan de gemeenschap toe, in de mate waarin die goederen tijdens het huwelijk met beroepsinkomsten of met gemeenschapsgelden zijn verworven, dan wel door de beroepsactiviteit opgebouwd.

Hier is dus sprake van een opsplitsing van economische en juridische eigendom. De gemeenschap is de economische eigenaar, de echtgenoot is de juridische eigenaar. Hoe moet dit in de aangifte van nalatenschap worden opgenomen? Voortgaand op de economische of voortgaand op de juridische eigendom?

614. Het antwoord op deze vraag is: volgens de economische eigendom. Als de economische eigendom is de gemeenschap is, moet deze professionele goederen of aandelen als gemeenschapsgoederen worden aangegeven.

Voor Vlaanderen heeft Vlabel dit expliciet bevestigd (SP nr. 18067 van 8 oktober 2018).

Er valt niet aan te twijfelen dat de fiscale administratie in Wallonië en Brussel hetzelfde standpunt zal innemen.

Dit is vooral belangrijk voor aandelen in een familiebedrijf. Stel dat de aandelen voor hun vermogenswaarde (*finance*) in de gemeenschap zitten, en bijgevolg voor de helft in de nalatenschap van de overleden echtgenoot, dan worden ze daar als aandelen in een familiebedrijf belast, met toepassing van het gunsttarief. Ook al zit de *titre* bij de langstlevende, omdat zij alleen professioneel actief is in dat bedrijf. Zou deze interpretatie niet gelden, dan zou enkel de langstlevende kunnen worden beschouwd als titularis van de aandelen, en zouden die aandelen dus niet in de nalatenschap zitten, alleen hun tegenwaarde. Dan zou het gunsttarief daarop niet toepasselijk zijn. Niet iedereen is volledig gerustgesteld door het standpunt, omdat Vlabel niet uitdrukkelijk de situatie van het familiebedrijf vermeldt. Deze onrust is m.i. ongegrond.

(ii) *Gemeenschapsvermoeden*

615. De erfgenamen moeten zelf aangeven wat eigen is of wat gemeenschappelijk, maar ze moeten dat volgens de geldende regels doen, en dus ook kunnen bewijzen dat hun verklaringen correct zijn. Voor die bewijsvoering geldt, zoals in de vorige les toegelicht, een civiele regel die ook voor de fiscus geldt: in elk gemeenschapsstelsel geldt een 'vermoeden van gemeenschap' of 'gemeenschapsvermoeden'.

Kan men van een bepaald goed niet aantonen dat het eigen is aan één van de echtgenoten, dan moet dit aanzien worden als een gemeenschapsgoed. Met andere woorden: elk goed van de erflater is in principe een gemeenschapsgoed, tenzij men kan bewijzen dat het om een eigen goed gaat, ofwel een eigen goed van de erflater (dat dan *volledig* moet aangegeven worden) ofwel een eigen goed van de LLE (dat dan *niet* moet aangegeven worden).

616. Het gemeenschapsvermoeden geldt vooral voor **roerende goederen**, omdat men voor onroerende goederen bijna altijd een bewijs heeft: men heeft het gekocht, of gekregen, of geërfd, en het bewijs daarvan zal blijken uit de aankoopakte, de schenkingsakte of de aangifte van nalatenschap.

617. Voor roerende goederen geldt het gemeenschapsvermoeden vooral voor **inboedel** of andere zaken die men thuis heeft en waar men meestal geen factuur noch bewijs van betaling

voor kan voorleggen, of geen bewijs dat het door een erfenis of een schenking is verkregen. Dan gaat het meestal ook niet om goederen met een belangrijke verkoopwaarde.

618. Anders kan het zijn met **tegoeden op een bankrekening** (geld of effecten), waar het gemeenschapsvermoeden ook geldt. *Ongeacht op naam van wie van beide echtgenoten de rekening is geopend, de tegoeden worden verondersteld deel uit te maken van het actief van de gemeenschap.*

619. Wat als de LLE evenwel beweert dat (een deel van) die gelden haar persoonlijk toebehoren, en niet tot de gemeenschap. Hoe kan ze dat bewijzen? De fiscus is hierover erg streng.

Enerzijds stelt de fiscus dat zelfs als de LLE de enige titularis is van die rekening, dit niet volstaat om het gemeenschapsvermoeden om te keren. Het gaat er inderdaad niet om te weten wie titularis is van de rekening, maar wel: tot welk vermogen behoren de gelden op die rekening?

Anderzijds stelt de fiscus dat, zelfs als de LLE de herkomst van de gelden kan aantonen, ze bovendien een bijkomend *dubbel bewijs* moet leveren: (1) dat de gelden nog individualiseerbaar zijn en dat er dus *geen 'vermenging'* plaats vond en (2) dat het *niet de bedoeling* is geweest om die gelden gemeenschappelijk te maken (SP Vlabel nr. 15034 van 21 juni 2017).

Het eerste bewijs zal wellicht slecht kunnen geleverd worden als de storting op die rekening van recente datum is. Het tweede bewijs is evenwel buitengewoon moeilijk te leveren, omdat niets zo moeilijk is dan een intentie of een bedoeling aan te tonen.

Indien het bewijs *niet geleverd* is, is het hele bedrag op de rekening als gemeenschapsgeld te beschouwen. Civiel kan de LLE dan misschien een recht op vergoeding inroepen, omdat haar eigen gelden met gemeenschapsgelden zijn vermengd (zie de vorige les, en hierna, over dit recht op vergoeding). Door dat recht op vergoeding kan de LLE het bedrag dat van haar persoonlijk was, weer uit de gemeenschap halen, vooraleer de gemeenschap wordt verdeeld. Maar met dat recht op vergoeding houdt de fiscus in principe geen rekening, zoals reeds toegelicht, en zoals uit volgend voorbeeld en de hierna volgende toelichting blijkt.

620. **Voorbeeld.** Man en vrouw zijn gehuwd onder het wettelijk stelsel. Ze hebben elk een bankrekening waarop ze maandelijks hun loon ontvangen. Dat loon is een beroepsinkomen, dus een gemeenschapsgoed. Als de man overlijdt moet het gemeenschappelijk vermogen worden aangegeven, en zal de helft daarvan tot de belastbare grondslag behoren. Dus moet ook het saldo van *beide bankrekeningen* worden aangegeven: zowel die van de erflater als die van de LLE.

Stel dat het saldo van de bankrekening van de vrouw op het tijdstip van haar overlijden 21.000 is. Ze kan aantonen dat ze een week voor dat overlijden, een bedrag van 12.000 € op die rekening had laten storten, en dat dit bedrag daar gestort is door de notaris die de nalatenschap van haar moeder heeft afgehandeld: dat bedrag is dus eigen geld, want

afkomstig het is door de vrouw geërfd. Ze heeft dit enkel op die bankrekening laten storten omdat ze geen andere bankrekening had waarop ze dit kon doen.

Haar *bedoeling* om het geld niet te laten vermengen met gemeenschapsgelden kan ze bijvoorbeeld aantonen aan de hand van e-mailwissel met de notaris of de bank bij wie ze navraag deed over het lot van dat geld zo haar man zou komen te overlijden. Dan is het vereiste dubbel bewijs geleverd. Het geld is eigen gebleven. Bij de aangifte van gemeenschapsgoederen moet slechts 9.000€ worden aangegeven, met de nodige uitleg en de stavingsstukken.

Wat echter als de vrouw die 12.000€ meer dan vijf jaar geleden heeft ontvangen, en er ondertussen op die bankrekening zoveel beweging is geweest (geld bijgestort, geld afgehaald), dat men niet meer met zekerheid kan zeggen dat dit bedrag van 12.000€ nooit van die bankrekening is afgehaald? De stelling luidt dan: door de vermenging van eigen en gemeenschappelijke gelden is het volledig bedrag van 21.000€ gemeenschappelijk geworden, en moet het ook volledig in de aangifte als gemeenschapsgeld worden opgenomen.

De vrouw heeft weliswaar civiel recht op een vergoeding van 12.000€, omdat ze haar eigen geld, afkomstig van haar persoonlijke erfenis, wel mag recupereren. Maar het risico bestaat dat die vergoeding, als schuld van de gemeenschap in haar voordeel, en waarop ze civiel zeker recht heeft, fiscaal niet in aanmerking komt. Dat betekent dat de vergoeding niet in mindering kan komen van het aan te geven actief van de gemeenschap.

(iii) *Vergoedingsrekening*

621. De fiscale regel inzake de vergoedingsrekening (die ook reeds in de vorige les is toegelicht) is inderdaad als volgt: met de vergoedingsrekening wordt géén rekening gehouden indien de erflater en zijn echtgenote gemeenschappelijke kinderen of afstammelingen hebben (art. 2.7.3.2.7 VCF, gewijzigd in 2018, en art. 16 W. Succ.).

De reden daartoe is dat een volledige vergoedingsrekening technisch moeilijk op te maken en zeker te verifiëren is. Men moet daarin immers alle geldbewegingen tussen elk eigen vermogen en de gemeenschap, in beide richtingen, achterhalen en becijferen, voor de hele periode van het huwelijk.

Voor de fiscus valt de uitkomst van die vergoedingsrekening te verwaarlozen als er gemeenschappelijke kinderen of afstammelingen zijn. Als een vergoeding door de gemeenschap aan de erflater verschuldigd is, leidt dat tot een ruimere belastbare grondslag. Maar die vergoeding zal hoogstwaarschijnlijk niet uitbetaald worden en het bedrag ervan blijft in de gemeenschap en wordt later dan wel bij overlijden van de LLE toch belast. En dus geldt dezelfde redenering als de vergoedingsrekening wijst op een bedrag dat aan de gemeenschap verschuldigd is, of door de erflater of door de LLE.

Die veronderstelling van de fiscus klopt ook: in de meerderheid van de gevallen wordt de vergoedingsrekening ook civiel niet opgemaakt als één ouder overleden is; de (gemeenschappelijke) kinderen doen dat niet, omdat ze de verdeling van de nalatenschap meestal toch uitstellen tot beide ouders overleden zijn.

622. Indien er evenwel geen gemeenschappelijke kinderen zijn, gaat de fiscale redenering niet meer op. De erfgenamen van de overleden man (zijn 'voorkinderen' dus, of andere verwanten of legatarissen) zijn wél gebaat met een keurige afrekening van de vergoedingen. Ze zullen er meestal ook op aandringen, want ze willen dat de verdeling van de nalatenschap helemaal 'volgens het boekje' verloopt, en ook niet uitgesteld wordt tot aan het overlijden van de weduwe van die man. Zij is voor hen immers een 'vreemde': van haar gaan zij niet erven.

Voor die hypothese neemt de fiscus de uitkomst van die vergoedingsrekening dan wel degelijk in aanmerking, ongeacht of die rekening in plus of in min afsluit ten voordele van de gemeenschap of ten nadele van de gemeenschap (zie het cijfervoorbeeld aangehaald bij de bespreking van de civiele aspecten van het huwelijksvermogensrecht).

(b) Hoe wordt de gemeenschap verdeeld?

623. De regel bij de verdeling van de gemeenschap, is de gelijke verdeling. Iedere echtgenoot heeft recht op de helft. Bij overlijden heeft dus de LLE recht op 'haar' helft en de erflater op 'zijn' helft. De helft van de erflater komt zijn nalatenschap, dus zijn erfgenamen toe. Dit is al toegelicht in de les over de civiele effecten van het huwelijksvermogensrecht.

624. Daar is ook vermeld dat het mogelijk is dat de echtgenoten in hun huwelijkscontract **andere afspraken** hebben gemaakt voor de verdeling van de gemeenschap als een van hen komt te overlijden. Voorbeelden daarvan zijn: een beding van ongelijke verdeling, een verblijvingsbeding, een keuzebeding, een vooruitmakingsbeding, enz.

625. Eigenlijk zou voor het bepalen van de belastbare grondslag gewacht moeten worden tot de gemeenschap inderdaad concreet vereffend en verdeeld is, omdat die verdeling bepalend is voor wat de erflater daaruit krijgt, en dus in zijn nalatenschap terecht komt, en dus belastbaar is. Dat is het gevolg van de logica van de regel die wil dat huwelijksvermogensrecht voorgaat op erfrecht.

Maar zoals reeds aangehaald, weigert de fiscus die redenering te volgen. De fiscus roept de regel in van de 'fiscale saisine' om zich te beperken tot de toestand die ontstaat op het tijdstip van overlijden. De fiscus wil dus niet wachten op de verdeling die later zal plaats vinden om te weten wat elke erfgenaam concreet uit die verdeling ontvangt.

626. **Voorbeeld 1.** Koppel gehuwd onder het wettelijk stelsel. De man overlijdt. In de gemeenschap zit, bij overlijden van de man, een huis (waarde 300.000) en spaargeld (waarde 300.000). In de aangifte van nalatenschap zal het volledig huis en het volledig bedrag van het spaargeld worden opgenomen, en de helft daarvan zal beschouwd worden als deel uitmakend van de nalatenschap: een half huis en een half spaarboekje. Hoe de erfgenamen vervolgens de gemeenschap verdelen, dus wie het huis krijgt, wie het geld en in welke verhouding, heeft geen invloed op de heffing van de erfbelasting.

Nochtans zou dat in Vlaanderen, waar de erfbelasting afzonderlijk op roerende en onroerende goederen wordt geheven, wel belang hebben, mocht de fiscus daar rekening mee houden. Maar dat doet de fiscus dus niet.

627. **Voorbeeld 2.** Koppel gehuwd met een huwelijkscontract waarin voor een gemeenschap is gekozen met beding van ongelijke verdeling. De LLE heeft recht op 80% van de gemeenschap, de erflater slechts op 20%. Die 20% valt in de nalatenschap en moet aangegeven worden. Of bij de latere verdeling blijkt dat de erfgenamen van de man ten belope van die 20% roerende of onroerende goederen krijgen, wil de fiscus niet weten. Met die latere verdeling wil de fiscus geen rekening houdend voor de heffing van de erfbelasting.

We zullen overigens verder zien wat de fiscale regel is voor het voordeel dat de LLE krijgt, want zij krijgt uit de verdeling van de gemeenschap geen 50%, maar wel 80%.

Die regel zit vervat in art. 5 W. Succ. (voor Brussel en Wallonië) en in art. 2.7.1.0.4 VCF (voor Vlaanderen). De regel is in de drie gewesten gelijk.

628. **Voorbeeld 3.** Koppel gehuwd met een huwelijkscontract waarin voor een gemeenschap is gekozen met een verblijvingsbeding onder last. De LLE krijgt alle gemeenschapsgoederen, maar moet de erfgenamen een bedrag uitbetalen ter waarde van de helft van de gemeenschap (in dit voorbeeld dus 150.000, meteen of later pas aan de erfgenamen uit te betalen, afhankelijk van hetgeen in het huwelijkscontract is bepaald).

De erfgenamen moeten aangeven wat ze door het huwelijkscontract uit de gemeenschap krijgen: een som geld van 150.000.

De weduwe krijgt in dit geval niet meer dan de helft van de waarde van de gemeenschap (ze houdt 300.000 voor zich, maar moet 150.000 betalen, dus heeft ze ook slechts 150.000 uit de gemeenschap gekregen).

We zullen verder zien welke fiscale regel geldt, zowel voor de weduwe die de hele gemeenschap mag houden maar een schuld ten voordele van de erfgenamen moet voldoen, als voor de erfgenamen die een schuldvordering tegenover de weduwe hebben.

Deze regel is niet dezelfde in de drie gewesten. Vlaanderen weigert met die schuldvordering en die schuld rekening te houden. Zie art. 2.7.3.2.14 VCF. Ik licht dit verder in de cursus nader toe.

(2) Erflater gehuwd onder scheiding van goederen

629. Was de erflater gehuwd **zonder gemeenschap**, dan had hij dus gekozen voor het stelsel van **scheiding van goederen**, zoals in de vorige les toegelicht. In een stelsel van scheiding van goederen heeft elke echtgenoot zijn of haar eigen goederen.

Overlijdt een van hen, dan moet in de aangifte alleen worden vermeld wat eigendom was van de erflater, vermits alleen zijn vermogen door overlijden overgaat.

Wat dus aan de LLE toebehoort, moet niet in de aangifte van nalatenschap worden vermeld.

630. De fiscale wet is evenwel argwanend met betrekking tot zaken die op naam van één echtgenoot geboekt zijn, ook in het stelsel van scheiding van goederen. De fiscus vreest dat de erflater zijn eigen goederen misschien op naam van zijn echtgenote heeft 'geparkeerd', om de schijn te wekken dat ze niet van hem maar van haar waren, zodat bij zijn overlijden hierop geen erfbelasting zou moeten betaald worden.

631. Omwille van deze argwaan bepalen de art. 96 en volg. W. Succ (die ook nog in Vlaanderen gelden, zie art. 3.1.3.2.3.7 VCF), dat aan de fiscale administratie melding moet worden gedaan van alle bankrekeningen op naam van de overleden echtgenoot, *maar ook van alle bankrekeningen op naam van de langstlevende echtgenote*, zelfs in een stelsel van scheiding van goederen.

Hetzelfde geldt voor de inhoud van de kluis die door de langstlevende echtgenote was gehuurd.

632. Dat betekent *niet* dat de fiscus ervan mag uitgaan dat het saldo van die bankrekening of de inhoud van die kluis ook aan de erflater toebehoort. Het gaat gewoon om informatie waarover de fiscus wil beschikken, om dit desgevallend aan andere informatie te koppelen om tot het bewijs te komen dat wat op naam van LLE staat niet exclusief aan de LLE toebehoort.

633. Het is echter ook in het stelsel van scheiding van goederen mogelijk dat het echtpaar goederen gezamenlijk zou hebben aangekocht. Die goederen zitten dan niet in een gemeenschap, want door de keuze voor een scheiding van goederen hebben ze de gemeenschap uitgesloten. Die goederen zijn dan 'gewoon' in onverdeeldheid tussen hen.

Goederen *in onverdeeldheid* moeten in de aangifte van nalatenschap enkel worden vermeld voor het breukdeel of aandeel daarin waarin de erflater gerechtigd was.

(3) Ongehuwde erflater

634. Ook een ongehuwde erflater kan goederen in onverdeeldheid met andere personen bezitten, wie die andere personen ook mogen zijn. Een ongehuwde partner bijvoorbeeld, of een ex-partner, of familieleden.

Dat zou het geval kunnen zijn, bijvoorbeeld, als de (al of niet gehuwde) erflater met zijn twee zussen een huis had geërfd dat ze bij overlijden van de broer nog altijd niet verdeeld hebben. Dan moet uiteraard ook in de aangifte van nalatenschap slechts zijn breukdeel (wellicht 1/3 in dit voorbeeld) in dat huis worden aangegeven.

(4) Fiscale vermoedens van exclusieve eigendom of van onverdeeldheid

635. Omdat het, zeker voor roerende goederen, moeilijk is voor de fiscus om te achterhalen wie daar nu exclusieve dan wel onverdeelde eigenaar van is, voorziet de fiscale wet in een aantal vermoedens die de bewijsvoering voor de fiscus vergemakkelijken.

Dus ook hier betekent het vermoeden dat de fiscus van de situatie mag uitgaan die in de wet vermeld is, maar dat de erfgenamen het tegenbewijs kunnen leveren, als dat tegenbewijs voorhanden is.

636. De meest relevante eigendomsvermoedens hebben betrekking op roerende goederen. Voor onroerende goederen heeft men immers meestal wel een bewijs van eigendomsrecht, omdat die goederen in de patrimoniumdocumentatie opgenomen worden.

637. Die vermoedens zijn voor Wallonië en Brussel nog in het Wetboek Successierechten te vinden (art. 108 tot 100 W. Succ.). Voor Vlaanderen zijn ze vervat in de art. 2.7.3.2.4 tot 2.7.3.2.6 VCF.

(i) Akte van eigendom van roerende goederen niet ouder dan 3 jaar

Bijzondere aandacht verdient art. 2.7.3.2.5 VCF (art. 108 W. Succ.)

*Voor de heffing van de erfbelasting, alsook van de belastingverhoging wegens het gebrek aan aangifte of het verzuim bepaalde goederen aan te geven, is het bestaan van een roerend of onroerend goed, tot bewijs van het tegendeel, voldoende vastgesteld bij de **akten van eigendom** die ten bate van de erflater of op zijn verzoek zijn verleden.*

*Voor de roerende goederen, vermeld in artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek, bestaat het wettelijk vermoeden, vermeld in het eerste lid, alleen op voorwaarde dat de akten **niet sinds meer dan drie jaar vóór het overlijden** bestaan. Als dat wel het geval is, kan het bestaan van die akten door de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie alleen ingeroepen worden als een element van vermoeden als vermeld in artikel 3.17.0.0.1.*

638. Het is een bewijs van eigendom, tenzij het tegendeel wordt aangetoond, als er een 'akte' is ten bate van de erflater. Het woord 'akte' mag hier in een heel brede betekenis worden begrepen. Het gaat om elk geschrift waaruit redelijkerwijze het eigendomsrecht van de erflater kan afgeleid worden.

Voorbeelden daarvan zijn: de kwijting voor de koopprijs in de notariële verkoopakte vermeld (bewijs dat de erflater dat geld ontvangen heeft en dus dat hij vanaf dat moment eigenaar was van dat geld). Ook bankdocumenten, bijvoorbeeld verkregen ingevolge een bankonderzoek (art. 100 W. Succ.), waaruit blijkt dat de erflater geld op een bankrekening had, of dat hij dat geld van zijn bankrekening heeft afgehaald. Of een document waaruit blijkt

dat de erflater aandelen heeft gekocht of de prijs ervoor bij verkoop heeft ontvangen. Of nog een geregistreerd '*pacte adjoint*', enz.

639. Voor **roerende goederen** en dus ook voor geld geldt de regel enkel als de 'akte' niet ouder dan 3 jaar is op het tijdstip van overlijden van de erflater. Is de 'akte' wel ouder dan 3 jaar, dan is het slechts een aanwijzing: een 'element van vermoeden' dat door bijkomende aanwijzingen moet worden aangevuld.

Om het tegenbewijs te leveren moeten de erfgenamen heel precies kunnen aanduiden waarom de erflater van die roerende goederen of gelden geen eigenaar meer was op het tijdstip van zijn overlijden. Dikwijls wordt ingeroepen dat de erflater het geld uitgegeven heeft, maar ook dat moet worden bewezen: een loutere verklaring volstaat niet. Het zou ook kunnen dat de erfgenamen inroepen dat de erflater het geld gebruikt heeft om er iets mee te kopen, maar dan moet het gekochte goed in de aangifte van nalatenschap worden opgenomen, tenzij ook daar weer van worden aangetoond dat het verkocht is geweest, enz.

Indien de erfgenamen inroepen dat de erflater de roerende goederen of de gelden bij zijn overlijden niet meer had, omdat hij ze geschonken heeft, per hypothese dus ook in de periode van 3 jaar die zijn overlijden voorafgaat, dan zal die schenking in de aangifte van nalatenschap moeten worden vermeld, omdat daarop ook erfbelasting verschuldigd is (zie verder bij de fictiebepalingen).

(ii) *Vermoeden inhoud van een kluis*

640. Er is ook een vermoeden voor de inhoud van een brandkast, kluis, koffer of omslag, gehuurd of gedeponneerd bij een derde. Zie art. 2.7.3.2.6, tweede lid VCF en art. 110, tweede lid W. Succ.:

Het volgende wordt, behoudens tegenbewijs, geacht in het geheel toe te behoren aan de erflater :

*1° de effecten, sommen, waarden of om het even welke voorwerpen die zich bevinden in een **brandkast** die door de erflater alleen wordt gehuurd of als gehuurd wordt beschouwd met toepassing van artikel 3.13.1.3.7;*

*2° de effecten, sommen, waarden of om het even welke voorwerpen die in een gesloten **koffer, omslag of colli** op naam van de erflater alleen gedeponneerd zijn bij de natuurlijke personen of rechtspersonen.*

(iii) *Vermoeden als erflater slechts co-titularis was*

641. Indien daarentegen de erflater samen met anderen titularis is van bijv. een bankrekening of huurder is van een kluis, dan aanvaardt de fiscus, behoudens tegenbewijs, dat de tegoeden op de rekening en de inhoud van de kluis ook slechts voor een breukdeel aan de erflater toebehoort. Dat breukdeel wordt geacht 'een gelijk deel per hoofd te zijn'.

Dus als de rekening op twee namen staat, bijvoorbeeld twee echtgenoten, dan worden ze verondersteld elk op de helft van het geld gerechtigd zijn. Is de rekening op naam van vijf broers en zussen, dan wordt ieder van hen verondersteld op een vijfde van het geld gerechtigd te zijn.

Zie art. 2.7.3.2.6, eerste lid VCF en art. 110, eerste lid W. Succ.:

Voor de heffing van het successierecht wordt het volgende, behoudens tegenbewijs, geacht aan de erflater voor een gelijk deel per hoofd toe te behoren:

*1° de effecten, sommen, waarden of om het even welke voorwerpen die gedeponereerd zijn in een **brandkast** die door de erflater en door een of meer andere personen samen of solidair wordt gehuurd of als gehuurd wordt beschouwd met toepassing van artikel 3.13.1.3.7;*

*2° de gehouden zaken en de verschuldigde **sommen**, vermeld in artikel 99 van het federale Wetboek van Successierechten. [Dit slaat onder meer op geld op een bankrekening]*

(iv) Vermoedens voor onroerende goederen

642. Art. 2.7.3.2.4 VCF (art. 109 W. Succ.).

Met behoud van de toepassing van artikel 2.7.3.2.1 bestaat er voor de heffing van de erfbelasting, alsook van de belastingverhogingen, tot bewijs van het tegendeel, een wettelijk vermoeden van eigendom in de volgende gevallen:

*1° voor onroerende goederen: als ze voor de onroerende voorheffing zijn **ingekohierd** op naam van de erflater en die daarvoor een betaling heeft gedaan;*

*2° voor hypothecaire renten en schuldvorderingen: als ze op naam van de erflater in de **registers van de hypotheekbewaarders** zijn ingeschreven;*

*3° voor de schuldvorderingen op de Belgische Staat: als ze op naam van de erflater in het **Grootboek van de Staatsschuld** zijn opgenomen;*

*4° voor obligaties, aandelen of andere schuldvorderingen op provincies, gemeenten, openbare instellingen en stichtingen van openbaar nut van het Rijk: als ze op naam van de erflater in hun **registers en rekeningen** ingeschreven zijn.*

(5) Waardering van het aan te geven actief

(a) Algemene regel

643. De goederen die tot het actief van de nalatenschap horen moeten in de aangifte van nalatenschap worden gewaardeerd. De erfgenamen moeten zelf de aan te geven goederen waarderen (art. 2.7.3.3.1. VCF en art. 19 W. Succ.).

Ze doen dat best zo nauwkeurig mogelijk: te veel leidt tot te veel erfbelastingen, te weinig leidt tot het risico van een belastingverhoging of boete wegens ‘**tekortschatting**’ (art. 3.18.0.0.8 VCF en art. 127 W. Succ.)

644. Het wettelijk criterium voor de waardering in de aangifte is verkoopwaarde **op het tijdstip van overlijden** (art. 2.7.3.3.1 VCF en art. 19 W. Succ.).

Het begrip verkoopwaarde is reeds toegelicht bij de bespreking van het verkooprecht. Zie het eerste deel van deze cursus, over de registratierechten.

645. Wanneer goederen evenwel later worden aangegeven, omdat men moest wachten op de beëindiging van een geschil (door een vonnis of een dading) of het zich verwezenlijken van een toekomstige gebeurtenis (opschortende voorwaarde), dan moeten die goederen gewaardeerd **op de dag van** het vonnis, van de dading of van de gebeurtenis, als belastbare waarde worden aangegeven. (art. 2.7.3.3.7 VCF en art. 25 W. Succ.)

Let op: als het geschil wordt beëindigd door een vonnis, moet de aangifte worden ingediend na het vonnis, zelfs als er nog een mogelijkheid bestaat om hoger beroep aan te tekenen (art. 3.3.1.0.6 VCF en art. 40, vierde lid W. Succ.).

(b) Waardering van onroerende goederen

646. De fiscale administratie beschikt over informatie die toelaten te onderzoeken of voor de aangegeven onroerende goederen een correcte waardering is opgegeven. Die informatie put de fiscale administratie uit haar eigen bronnen (via de dienst patrimoniumdocumentatie). De fiscale administratie kan daaruit argumenten putten om de waardering die de erfgenamen opgeven, tegen te spreken.

647. Dat deed de fiscale administratie overigens ook indien het onroerend goed *binnen de twee jaar na het overlijden* wordt verkocht voor een hogere prijs dan de prijs die in de aangifte was vermeld.

De boete wegens tekortschatting werd niet geheven als de aangifte van de hogere waarde spontaan gebeurde. Deze tolerantie geldt in Vlaanderen echter niet meer vanaf 1 april 2019 (zie SP nr. 17039 van 30 september 2019), omwille van de dubbele mogelijkheid om een bindende schatting vooraf aan te vragen.

648. Om te vermijden dat over de waardering van onroerende goederen eindeloze discussies ontstaan, en om de nadelen van een gunstige verkoopprijs later te vermijden, kunnen de erfgenamen inderdaad een **bindende schatting** vragen. Dan is die geschatte waarde degene die in de aangifte moet worden vermeld, en daarover kan dan geen discussie meer ontstaan, noch in plus, noch in min.

649. Hiervoor zijn in Vlaanderen **twee procedures** mogelijk. Zie de art. 3.3.10.9 en art. 3.3.10.9/1 VCF.

Deze procedures zijn afgeleid van de vroegere federale regel (die in Brussel en Wallonië nog geldt, zie de art. 20 en art. 112-120 W. Succ.) van de bindende voorafgaande schatting.

Art. 3.3.10.9 VCF regelt de mogelijkheid om een schatting aan de Vlaamse belastingadministratie te vragen, die gratis is.

Art. 3.3.10.9/1 VCF regelt de mogelijkheid voor de erfgenamen om zelf een schatter-expert hiervoor aan te duiden. Indien de schatter-expert voorkomt op de lijst van de erkende schatters –experten, indien hij een deugdelijk gemotiveerd verslag indient en dat verslag bij de aangifte wordt gevoegd, is zijn schatting bindend. De voorwaarden en de procedure voor erkenning van een schatter-expert, en de eisen die gesteld worden om tot een uitgebreid en gemotiveerd verslag te komen, zijn ook in dit art. 3.3.10.9/1 VCF opgenomen.

650. In beide gevallen weten de erfgenamen dat de waarde in de aangifte die overeenkomt met de waardering van de schatter geen aanleiding zal geven tot discussie.

Maar de erfgenamen leggen dus hun lot hiervoor wel in handen van de schatter-expert: zijn bedrag en alleen zijn bedrag kan in de aangifte worden opgenomen.

Dat blijft zo, ook als de erfgenamen zelfs kort na het overlijden het onroerend goed verkopen, en de schattingsprijs daarvoor niet kunnen halen. Of andersom, en dit is dan in het voordeel van de erfgenamen, als ze na het overlijden, zelfs binnen de 2 jaar, het onroerend goed voor een hogere prijs verkopen.

(c) Waardering buitenlands gelegen onroerende goederen

651. Voor buitenlands gelegen onroerende goederen, waarvan de verkoopwaarde ‘niet uit akten of bescheiden blijkt’ wordt de belastbare waarde als volgt bepaald (art. 2.7.3.3.2 VCF, eerste lid, 1° VCF en art. 21 I W. Succ.): 20 keer (voor bebouwde eigendommen) of 30 keer (voor onbebouwde eigendommen) de jaarlijkse opbrengst van de goederen. De in België aan te geven waarde mag in geen geval lager zijn dan de waarde die in het buitenland als grondslag dient voor de heffing van de belasting aldaar.

(d) Waardering van blote eigendom

652. Indien de erflater slechts blote eigenaar was van goederen waarop een derde vruchtgebruik had, dan moeten die goederen slechts voor hun waarde in blote eigendom worden aangegeven. De waarde van het vruchtgebruik mag worden afgetrokken (BE=VE-VG, zie eerder in deze cursus).

Voor de waardering van dat vruchtgebruik moet men rekening houden met twee elementen: de opbrengst van de goederen en een coëfficiënt volgens de leeftijd van de vruchtgebruiker. Net zoals voor de berekening van vruchtgebruik inzake schenkbelasting van roerende goederen, hanteert de fiscale wet een forfaitaire opbrengst van 4%. Dat forfait wordt toegepast, ongeacht de aard van de goederen en ongeacht of ze reëel een opbrengst genereren of niet.

De leeftijdscoëfficiënten zijn degene die ook voor de registratiebelasting worden gehanteerd.

Zie art. 2.7.3.3.2 VCF en art. 21.VIII W. Succ.

(e) Waardering van financiële instrumenten

653. Financiële instrumenten worden gewaardeerd volgens hun beurskoers. De erfgenamen kunnen evenwel kiezen om de beurswaarde te bepalen op datum van het overlijden, één maand na overlijden of twee maanden na overlijden. De gekozen datum geldt dan wel voor alle financiële instrumenten die moeten aangegeven worden.

Men kan niet voor elk soort aandelen of obligatie, de beurswaarde kiezen die de voordeligste is. Er is maar één keuze mogelijk.

Zie art. 2.7.3.3.2, eerste lid 3° en tweede lid VCF.

Voor Wallonië en Brussel zie 21.III W.Succ.

(6) Wat met onzekere eigendomsrechten?

654. Hoe om te gaan met onzekere eigendomsrechten? Maken ze deel uit van de nalatenschap of nog niet? En voor welke waarde moeten de erfgenamen ze dan aangeven? Zie hier, aan de hand van een aantal concrete voorbeelden, wat de hieromtrent aanvaarde regels zijn.

(a) Voorwaardelijke rechten

655. **Ontbindende voorwaarde.** De erflater had een sociale woning gekocht, via een huisvestingsmaatschappij. Bij de aankoop is als uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde gesteld: er mag geen handelszaak in het huis worden uitgebaat. Zou de koper dat toch doen, dan zou de verkoop ontbonden worden.

De koper was toch een handelszaak begonnen. De huisvestingsmaatschappij verneemt dit, maar nog vooraleer ze iets kan ondernemen, wordt de koper ziek en overlijdt hij. Na het overlijden eist de huisvestingsmaatschappij de ontbinding van de koop. Het huis moet terug eigendom worden van de huisvestingsmaatschappij.

Behoort het huis nog tot de nalatenschap van de overleden koper? Op het tijdstip van overlijden was de koop nog niet ontbonden. Dus was het huis op dat ogenblik nog eigendom van de erflater. Als de koop later wel degelijk ontbonden wordt, zullen de erfgenamen dit in een nieuwe aangifte melden en teruggave van betaalde erfbelasting vorderen, indien ze teveel betaald hebben. Dit zal mee afhankelijk is van het bedrag dat de erfgenamen van de huisvestingsmaatschappij ontvangen, die in principe bij ontbinding van de verkoop ook de ontvangen prijs moet teruggeven; die prijs zal misschien helemaal niet meer overeenkomen met de waarde van het huis bij de ontbinding.

Met het risico van ontbinding wordt dus op het ogenblik van de waardering in de eerste aangifte geen rekening gehouden (art. 2.7.3.3.1, tweede lid 19, tweede lid W. Succ.)

656. **Opschortende voorwaarde.** Een vader wil zijn zoon helpen bij het opstarten van zijn bedrijf. Hij koopt voor zijn zoon een bedrijfsgebouw, onder opschortende voorwaarde dat de nodige vergunningen worden verkregen om het specifieke bedrijf van de zoon daar te vestigen. Vader overlijdt. Pas twee maanden later komen de vergunningen binnen en wordt de aankoop van het gebouw dus definitief. Was vader eigenaar van het gebouw op het tijdstip van zijn overlijden? Nog niet.

Als de vergunningen zijn verkregen, werkt de opschortende voorwaarde wel met terugwerkende kracht tot op de datum waarop voorwaardelijk is aangekocht. Pas als de vergunningen worden toegekend moet het gebouw aangegeven worden, via een nieuwe aangifte.

(b) **Betwiste rechten**

657. **Bewijskrachtige eigendomstitel.** De erflater had nog bij leven de auto van zijn buurman gekocht. De vrouw van de buurman is daarna die verkoop gaan betwisten, ze beweert dat de auto niet van haar man was, maar dat het om haar auto ging. Als de buurman niet de eigenaar was, kon hij de auto ook niet verkopen. Is de erflater dan wel eigenaar geworden, of zal hij de auto aan de vrouw van de buurman moeten teruggeven? Zijn eigendomsrecht is een betwist recht. Maar de erflater had wel een eigendomstitel: een geschreven document waarin de verkoop wordt bevestigd, door erflater en buurman ondertekend.

De auto is dus op het ogenblik van het overlijden van de koper eigendom van de koper, het weze krachtens een betwist eigendomsrecht. De auto moet in de aangifte van nalatenschap worden opgenomen. Als later de betwisting in het voordeel van de vrouw van de buurman wordt beslecht, zullen de erfgenamen van de erflater de auto aan haar moeten teruggeven, en een nieuwe aangifte indienen wegens vermindering van het oorspronkelijk aangegeven actief. Ze zullen ook de vordering moeten aangeven tot terugstorting van de ontvangen prijs, die ze tegen de buurman zullen invoeren.

658. **Geen bewijskrachtige eigendomstitel.** Een vrouw is eigenares van een huis met een groot achterliggend perceel. Van het achterste stuk van het perceel heeft ze altijd beweerd dat het haar toebehoorde omdat haar vader het destijds van de gemeente had gekocht, toen de buurtweg werd heraangelegd en verplaatst. De buurman betwist dat. Men vindt alsnog het bewijs van de afstand door de gemeente niet. De vrouw wil dan bewijzen dat ze eigenares is door verkrijgende verjaring (dit is de verkrijging van eigendom door het verstrijken van een lange periode waarin iemand zich zonder verzet van anderen als eigenaar van een goed heeft gedragen). De betwisting zou ze aan een rechter voorleggen. Maar vooraleer de rechter zich daarover uitsprekt, overlijdt ze. Is het perceel grond deel van de nalatenschap van die vrouw? Moeten de erfgenamen dat perceel grond in de aangifte van nalatenschap van die vrouw vermelden?

Vermits de erfgenamen geen bewijskrachtige eigendomstitel kunnen voorleggen, moeten ze dat niet doen, gelet op de hangende betwisting. Ze mogen de uitspraak van de rechter

afwachten, en pas na die uitspraak zullen ze, als de rechter het eigendomsrecht van de vrouw bevestigt, dit bijkomend actief in een nieuwe aangifte van nalatenschap opnemen.

(c) Eventuele rechten

659. **Eventuele rechten.** Een man heeft een boek geschreven, en hoopt dat iemand daar de filmrechten van zal kopen en dat de film een kaskraker wordt. Hij is door niemand hierover aangesproken of benaderd, maar hij hoopt dat. Hij spreekt daar ook voortdurend over. In de pers speculeert men erover dat dit weleens zou kunnen gebeuren. Maar er is nog geen enkel teken dat het zo zal zijn. De schrijver overlijdt.

Er is niets hierover dat op het tijdstip van zijn overlijden daadwerkelijk tot zijn vermogen behoort. Er is hooguit sprake van een eventueel recht.

Maar een eventueel recht is geen recht, het is een hoop, een verwachting, een speculatie, een droom. Als er geen recht is op iets dat misschien komen zal, dan is dat ook niets dat tot de belastbare grondslag hoort en dan moet dit ook niet in de aangifte van nalatenschap worden opgenomen. Hoe groot de verwachting ook is, hoe waarschijnlijk het ook is dat het zal komen.

Pas als de hoop later gerealiseerd wordt door een gunstige beslissing of een concreet initiatief van wie de eventualiteit tot werkelijkheid kan maken, dan pas moet dit in een nieuwe aangifte worden opgenomen.

(d) Zekere vordering van onzekere waarde

660. Indien de erflater titularis was van een zekere schuldvordering, waarvan het bedrag evenwel nog onbepaald is, dan moet die schuldvordering wel degelijk aangegeven worden omdat ze zeker bestaat. Maar het bedrag ervan mag worden geraamd, en bij de definitieve bepaling zal dan via een nieuwe aangifte de eventuele correctie worden aangebracht (art. 2.7.3.3.6 VCF en art. 24 W. Succ.).

Voorbeeld. De erflater is slachtoffer geweest van een ongeval. Het is zeker dat hij recht heeft op een vergoeding en dat de verzekeringsmaatschappij zal betalen. Het bedrag is evenwel nog niet vastgesteld. Het slachtoffer overlijdt vooraleer de zaak geregeld is. De erfgenamen zullen een voorlopige raming maken van de vergoeding, en dat bedrag in de aangifte van nalatenschap opnemen.

Indien de erflater titularis was van een zekere schuldvordering, waarvan het bedrag ook zeker vaststaat, kan de betaling ervan dan weer onzeker is. Dat is bijvoorbeeld zo indien de schuldenaar wegens onvermogen waarschijnlijk niet of slechts gedeeltelijk zal betalen. In dat geval mag bij de waardering van die schuldvordering rekening worden gehouden met deze mogelijke wanbetaling.

Overigens ook met iedere andere oorzaak die tot waardevermindering kan leiden (art. 2.7.3.3.2, eerste lid 2° VCF en art. 21, II W. Succ.).

b) *Passief van de nalatenschap*

(1) *Fiscaal aanvaardbaar passief*

661. De schulden van de erflater mogen aangegeven worden om in mindering te komen van het aangegeven actief. Het moet gaan om schulden die nog niet betaald zijn op het ogenblik waarop de nalatenschap openvalt, dus op het ogenblik waarop de erflater overlijdt.

662. De fiscale regelgever is ervoor beducht dat onbestaand of ten onrechte ingeroepen passief in de aangifte van nalatenschap zou worden vermeld, of zou worden gecreëerd, met het oog op het artificieel verlagen van de belastbare grondslag.

Er is argwaan, waardoor niet alle schulden voor de fiscus *aanvaardbaar* zijn. De fiscale regelgever heeft daarom ook de uitdrukking *aanvaardbaar passief* is geïntroduceerd. De regels hierover zijn vervat in art. 2.7.3.4.1. en volg. VCF en art. 27 en volg. W. Succ.

663. Artikel 2.7.3.4.1. VCF:

Als passief van de nalatenschap van een rijksinwoner wordt alleen het volgende aanvaard:

1° de schulden van de erflater die op de dag van zijn overlijden bestaan (andere schulden dan de schulden, vermeld in artikel 2.7.3.2.7, die voortkomen uit de toepassing van een beding in een huwelijksovereenkomst dat door de erflater en zijn partner is overeengekomen en dat betrekking heeft op de vereffening van hun huwelijkvermogensstelsel worden niet beschouwd als schulden van de erflater die op de dag van zijn overlijden bestaan);

2° de begrafeniskosten.

De omschrijving van het passief in dit artikel moet dus restrictief worden begrepen.

(2) *Aanvaardbaar passief en waardering ervan*

(a) *Gemeenschapsschulden en eigen schulden*

664. De regel volgens dewelke de huwelijkvermogensrechtelijke aanspraken van de **gehuwde erflater** moeten vastgesteld worden vooraleer de omvang van zijn nalatenschap kan worden vastgesteld, is eerder in deze cursus reeds aan bod gekomen. Het belang daarvan werd ook al benadrukt.

De regel leidt ertoe dat, net zoals voor de actieve bestanddelen van het vermogen, ook voor de schulden moet worden achterhaald of het om **gemeenschapsschulden dan wel om eigen schulden** van de erflater gaat.

665. Ruw geschetst zijn eigen van gemeenschapsschulden te onderscheiden op grond van volgende regels.

Eigen zijn de schulden die de erflater heeft aangegaan vooraleer hij getrouwd is, en de schulden die verband houden met eigen goederen, in het bijzonder schulden gerelateerd aan

schenken of erfenissen die een van de echtgenoten tijdens het huwelijk heeft verkregen. Eigen zijn ook de (meeste) schulden die een echtgenoot aangaat in strijd met de wet: zonder de toestemming van de andere echtgenoot wanneer die wettelijk vereist is, of door onrechtmatig te handelen tegenover derden, ook bij strafrechtelijke inbreuken (boetes).

Gemeenschappelijk zijn hoofdzakelijk de schulden die de echtgenoten samen aangaan, de schulden die zij in het belang van de gemeenschap aangaan, en alle schulden die verband houden met het gezinsleven. Men spreekt over 'huishoudelijke schulden' of 'gezinslasten'. Daaronder vallen met name kosten m.b.t. dagdagelijkse noden van het gezinsleven en de geïnsleden: huisvesting, verwarming, voeding, hygiëne, rust, vrijetijdsbesteding, enz.

Ten slotte geldt ook voor schulden het gemeenschapsvermoeden: alle schulden worden geacht gemeenschapsschulden te zijn, tot het tegenovergestelde bewezen wordt.

666. Op basis hiervan zullen de erfgenamen in de aangifte van nalatenschap met name volgende schulden als gemeenschapsschulden opnemen: alle op datum van overlijden nog openstaande rekeningen en facturen voor leveringen en diensten voor de periode tot aan overlijden.

Daaronder vallen bijvoorbeeld de kosten die verband houden met nutsvoorzieningen, artsenkosten, ziekenhuiskosten, overigens zowel voor de erflater als voor de LLE uiteraard.

Beroepsschulden zijn ook gemeenschapsschulden, voor zover ze nog tijdens het huwelijk zijn aangegaan en op het tijdstip van overlijden nog iet betaald zijn.

Zo ook voor belastingschulden (belastingen op het inkomen van het echtpaar met name).

Zijn daarentegen eigen schulden, dus een last van de nalatenschap en niet van de gemeenschap: de kosten voor de lijkbezorging en begrafenis (zie ook hierover verder).

667. In Vlaanderen kunnen de erfgenamen ook kiezen om voor de gemeenschapsschulden een **forfaitair bedrag** aan te geven. Dan moeten ze geen detail daarvan opgeven, en ook geen bewijzen voorleggen.

Het bedrag van het forfait voor gemeenschapsschulden is door art. 2.7.3.4.2 VCF bepaald op 3.000 euro. Dat bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Voor 2020 is dat bedrag nu op 3.252,30 euro gebracht.

Indien voor het forfait is gekozen, kunnen geen gemeenschapsschulden boven dat forfait nog in mindering van het belastbaar actief worden gebracht.

(b) Contractuele schulden

668. **Voorbeeld.** De erflater had een lening aangegaan die hij met periodieke aflossingen terugbetaalde. Die lening was bij zijn overlijden niet helemaal terugbetaald. Wat mag in de aangifte worden opgenomen?

Wat de hoofdsom betreft, moeten de erfgenamen uiteraard de kapitaalschuld op datum van overlijden vermelden.

Wat de interesten betreft, moeten de erfgenamen de stand vermelden van de **vervallen interesten** op datum van overlijden. De na overlijden nog te vervallen interesten kunnen ze niet in de aangifte opnemen. De erfgenamen zullen deze interesten wel moeten betalen, maar ze mogen ze niet in mindering van het belastbaar actief inbrengen. Want die interestenschuld bestond nog niet op het tijdstip van het overlijden van de erflater: ze slaat op een periode na het overlijden.

Net zoals de toekomstige interesten van beleend geld, of toekomstige huurgelden van een verhuurd huis niet tot het actief van de nalatenschap horen, want ze maken op het tijdstip van het overlijden geen deel uit van het nagelaten vermogen.

669. **Voorbeeld.** De erflater had een bedrag van 100.000 € geleend, dat hij terugbetaalde met maandelijkse aflossing van 1.060,66€. Op het tijdstip van zijn overlijden (5 maart 2020) moet hij nog, in kapitaal, 54.548,49€ betalen.

Deze kapitaalschuld kunnen de erfgenamen in mindering brengen in de aangifte van nalatenschap.

Wat de interesten betreft, zou de erflater op 31 maart 2020 de volgende aflossing moeten voldoen, waarin, volgens de aflossingstabel, een bedrag begrepen is van 230,74€ interesten. Op de datum van zijn overlijden was hij de interest vervallen voor 5 dagen van de maand maart. Dus mogen zijn erfgenamen 5/31 van 230,74€ als bijkomende passief inbrengen voor de reeds vervallen interesten op datum van overlijden, dat is 37,21 €.

670. Wat indien de erflater tot zekerheid van zijn verbintenis om de aangeane lening terug te betalen, een schuldsaldooverzekering had aangegaan? Bij zijn overlijden keert de verzekeringsmaatschappij, het nog openstaand saldo van de schuld uit. De erfgenamen moeten die schuld dus niet meer betalen. Ze mogen ze dan ook niet meer als passief van de nalatenschap aangeven.

(c) Borgstellingsschuld

671. **Voorbeeld.** Stel dat iemand (A) een lening aangaat bij de bank. De bank is alleen bereid de lening toe te kennen als er een bijkomende zekerheid is dat de lening zal terugbetaald worden. A kan van zijn broer (B) gedaan krijgen dat hij zich borgt stelt voor de schuld van A bij de bank. B verbindt zich dan bij de bank om, voor het geval A niet zou betalen, de schuld te voldoen.

Dan overlijdt A. Hij is op dat moment niets aan de bank verschuldigd, want tot hiertoe heeft B zijn lening keurig afgelost. Er is dus geen sprake van een zekere en definitieve schuld die de erfgenamen van A in de aangifte zouden kunnen vermelden. A zal immers slechts moeten betalen als B niet betaalt wat hij aan de bank moet betalen. En dan nog: als A moet betalen, is de bank voldaan, maar blijft A het recht hebben om van B te eisen dat hij aan A terugbetaalt

wat A voor hem aan de bank betaald heeft. Dat is wat hypothetisch natuurlijk: als B de bank niet kon terugbetalen, hoe zou B dan A kunnen terugbetalen?

Indien het op het tijdstip van overlijden van A duidelijk is dat de erfgenamen van A zullen moeten betalen, omdat B op dat moment zeker al in gebreke is gebleven zijn schuld aan de bank te voldoen, dan mag die zekere schuld in de aangifte worden vermeld, voor zover het dan al voldoende duidelijk is dat B dit nooit aan de erfgenamen van A zal kunnen terugbetalen. Is het niet zeker of B ooit iets aan de erfgenamen van A zal kunnen terugbetalen, dan mogen de erfgenamen van A het bedrag ramen dat ze wellicht nooit van B zullen recupereren.

Zo oordeelde het Hof van Cassatie bij uitspraak van 20 maart 2014. Dit paste ook het Hof van beroep van Antwerpen toe bij arrest van 9 januari 2018 (beslissing weergegeven op de website van Vlabel).

Indien het op het tijdstip van overlijden van A niet duidelijk is dat de erfgenamen van A iets aan de bank zullen moeten betalen, noch of B iets daarvan aan de erfgenamen van A zal kunnen terugbetalen, dan mag toch de schuld principieel worden vermeld, en voorlopig geraamd, bijv. op 1 €. Zodra duidelijkheid heerst over de concrete verplichtingen van de erfgenamen van A als gevolg van deze borgstelling, zal dit dat geregulariseerd worden en ontheffing worden gevraagd van teveel betaalde erfbelasting (art. 3.6.0.0.4 VCF, zie ook verder in deze cursus).

(d) Belastingenschulden

672. De erflater had bij overlijden misschien nog openstaande belastingenschulden. Het kan gaan om personenbelastingen waarvan het aanslagbiljet al verzonden was, maar die nog niet betaald waren, bijvoorbeeld omdat de betaaldatum nog niet bereikt was. Dan worden ze gewoon als passief aangegeven, met het aanslagbiljet als bewijsdocument.

673. Het kan ook gaan om personenbelastingen op inkomsten die wel reeds aangegeven waren, maar waarvoor nog geen aanslagbiljet verzonden is. Of om personenbelastingen op inkomsten die nog niet zijn aangegeven omdat de datum voor indiening van de belastingaangifte nog niet verstreken is (met name voor inkomsten van het lopend jaar).

674. Hierover nam Vlabel volgend standpunt in (SP 15019 van 2 februari 2015). Voor de berekening van het passief van de nalatenschap wordt een raming van een boekhouder of een berekening van Tax On Web betreffende het passief personenbelasting aanvaard. Dit, op voorwaarde dat de berekening van Tax On Web degene is van de ingediende aangifte, en niet op basis van een berekening van het vorige jaar. Indien Tax On Web nog niet beschikbaar is, kan men achteraf een teruggave vragen.

675. Ook belastingen die in het buitenland verschuldigd zijn, komen in aanmerking als passief van de nalatenschap, als ze daadwerkelijk door de erflater, niet door de erfgenamen op het nagelaten vermogen verschuldigd zijn. Er moet dus nagegaan worden of de buitenlandse belasting de nalatenschap bezwaart dan wel de kenmerken van een erfbelasting vertoont.

Zie bijvoorbeeld het standpunt van de federale administratie met betrekking tot de Canadese 'Estate Taks Return', op de roerende nagelaten goederen, die een belasting zou uitmaken die de erfenis rechtstreeks bezwaart en daarom in mindering van de in België belastbare grondslag mag worden gebracht (Admin. Besl. Van 7 april 1967, nr. E.E./79.942, nr S 27/04-02). Dergelijke taksen bestaan onder meer ook in sommige staten van de US.

(e) Begrafeniskosten

676. Begrafeniskosten zijn uiteraard kosten die op het tijdstip van overlijden nog niet verschuldigd kunnen zijn, maar ze zullen toch als passief kunnen aangegeven worden (art. 2.7.3.4.1. VCF).

Het begrip 'begrafeniskosten' wordt vrij ruim begrepen: niet alleen het begraven in de letterlijke betekenis van het woord, of het cremeren, maar ook het hele gebeuren daarrond, zoals koffietafel, overlijdensberichten, herdenkingsprenten, enz., vallen daaronder.

Worden dan weer niet aanvaard, rouwkledij en kosten die erfgenamen maken om bij de begrafenis aanwezig te zijn (bijv. vliegtuigticket of hotelverblijf van erfgenamen die in het buitenland wonen en komen overvliegen om de begrafenis bij te wonen).

677. Ook voor de begrafeniskosten aanvaardt Vlaanderen een forfait. Zie art. Art. 2.7.3.4.2 VCF. Het forfait voor de begrafeniskosten bedraagt 6.000 euro. Met de indexering is dat voor 2020 gebracht op 6.504,60 euro.

Het forfait is optioneel: wie liever het juiste bedrag inroept, mag dit bedrag aangeven en moet dan ook staven dat de ingeroepen kosten inderdaad verschuldigd zijn.

678. Het forfait geldt echter niet als de erflater een uitvaartverzekering had gesloten. Dan moeten de erfgenamen de werkelijke kosten vermelden, in de mate waar in ze het bedrag van de uitvaartverzekering overtreffen.

Zie hierover het standpunt dat Vlabel heeft ingenomen (SP 17060) voor het geval de erfgenamen initieel niet wisten dat er een uitvaartverzekering was, en toch het forfait hebben aangegeven.

(f) Nalatenschapskosten

679. Alle kosten die betrekking hebben op de *afwikkeling van de nalatenschap* zijn kosten die civiel als last van de nalatenschap worden aanvaard. Fiscaal echter niet.

Ze hebben betrekking op alle verrichtingen waartoe erfgenamen overgaan om tot afhandeling van de nalatenschap te komen (wat men de 'vereffening' en de 'verdeling' van de nalatenschap noemt), en situeren zich dus buiten de perken van de fiscale saisine, en van het bepaalde in art. 2.7.3.4.1. VCF.

Hieronder vallen ook de kosten voor verzegeling en boedelbeschrijving van de nalatenschap (inventaris), de specifieke kosten voor de aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving, enz.

680. Is dat ook nog zo voor het ereloon van de **testamentuitvoerder**?

Een testamentuitvoerder wordt door de erflater in zijn testament aangeduid om erop toe te zien dat de nalatenschap wordt verdeeld zoals de erflater dat in zijn testament heeft vastgelegd (niet in elk testament wordt een testamentuitvoerder aangeduid, meestal enkel wanneer het om een groot vermogen gaat, of om een ingewikkelde opdracht, of als de testator onenigheid tussen de erfgenamen vreest). De testamentuitvoerder moet dus zorgen dat het testament uitgevoerd wordt zoals de erflater dat wilde. Het is een heel bijzonder mandaat of lastgeving die de testamentuitvoerder krijgt, want de lastgever (de erflater) is al overleden als de testamentuitvoerder met die opdracht start. Een testamentuitvoerder krijgt voor het vervullen van zijn opdracht een vergoeding, een ereloon.

681. Die vergoeding is ontstaan door de wil van de erflater die een testamentuitvoerder wilde aanstellen, maar toch aanvaardt de fiscus niet dat dit een schuld van de erflater is die in mindering kan komen van het belastbaar actief. Het is immers, zo luidt het oordeel van de fiscale administratie, geen schuld van de erflater, en geen begrafenkost.

Zie het SP 16014 waarbij Vlabel het federale standpunt, zoals verwoord in RJ S 27/12-01, volgt.

Meer nog, de fiscale administratie beschouwt dat de vergoeding in hoofde van de testamentuitvoerder kan worden belast, alsof het om een legaat in zijn voordeel zou gaan. Dit doet de fiscale administratie echter enkel indien de vergoeding voor de testamentuitvoerder meer bedraagt dan het gebruikelijke tarief voor dergelijke opdracht.

Het gebruikelijke tarief hiervoor is volgens 5% van de waarde aan de testamentuitvoerder toevertrouwde goederen (in principe enkel de roerende goederen). Overschrijdt de vergoeding dat tarief van 5% niet, dan is er geen sprake van legaat, maar ook niet van een voor de erfgenamen fiscaal aftrekbare uitgave.

(3) Bewijs van schulden

682. Art. 3.17.0.0.8 VCF: Voor het bewijs van het passief van de nalatenschap betreffende de erfbelasting volstaat het voorleggen van de rechtstitel niet om het bestaan vast te stellen van :

1° de hypotheekschulden waarvan de inschrijving op de dag waarop de nalatenschap openviel, doorgehaald was of sinds één jaar vervallen was;

2° de interesten van de al dan niet hypothecaire schulden, van de huur- en pachtsommen, boven het vervallen en het lopende jaar;

3° de sinds meer dan een jaar vóór het overlijden verschenen termijnen van schuldbekentenissen waarvan het bedrag bij annuïteiten wordt afgelost.

683. Oude documenten kunnen dus niet zonder meer ingeroepen worden als bewijs van schulden die al betaald hadden moeten zijn. Bijv. een hypothecaire schuld die al volledig terugbetaald had moeten zijn, en waarvan men beweert dat er nog een achterstand verschuldigd is. Of een annuïteit (jaarlijkse afbetaling) die al meer dan een jaar voldaan had moeten zijn, de huur van meer dan een jaar geleden, enz. De erfgenamen zullen dus de achterstand moeten aantonen, anders neemt de fiscus die schuld niet aan.

684. Verder blijkt uit de art. 3.17.0.0.9 tot 3.17.0.0.12 VCF dat het bewijs van een schuld of het tegenbewijs van wettelijke vermoedens, in principe door alle rechtsmiddelen, met inbegrip van getuigen en vermoedens, toegelaten is. Tegenbrieven dan weer niet.

685. Als het om een schuld tegenover een derde gaat, kan de fiscale administratie ook vragen dat er een 'verklaring van schuldeiser' wordt bezorgd waarin de schuldeiser zelf bevestigt dat de schuld van de overledene al bestond op de dag van zijn overlijden. De schuldeiser mag niet weigeren om deze verklaring te bezorgen (art. 3.13.1.2.8 VCF). Dat stuk is in principe voor de administratie geloofwaardig.

686. Indien achteraf blijkt dat de schuldeiser iets bevestigd heeft dat niet met de waarheid overeenkwam, kan hij schuldig bevonden worden aan valsheid in geschriften (art. 196 Strafwetboek). De erfgenaam die weet dat het stuk vals is en het toch aan de fiscale administratie voorlegt, is ook strafbaar (art. 197 Strafwetboek) wegens het gebruik maken van het valse stuk.

687. Wie de moeite niet wil doen om het passief (exclusief de begrafeniskosten) precies aan te geven en met bewijsdocumenten te staven, kan in Vlaanderen ook kiezen om zich te beperken tot het inroepen van het forfait van dat passief. Dat forfait bedraagt 1.500 € (geïndexeerd, nu in 2020, 1.626,15€), maar is niet cumuleerbaar met het forfait voor gemeenschapsschulden (zie eerder in dit hoofdstuk).

688. Het is ook mogelijk om de schulden van de overledene te bewijzen en enkel te kiezen voor het forfait voor de begrafeniskosten, of omgekeerd. Voor specifiek onroerende schulden bestaat geen forfait. Voor deze schulden moet steeds een werkelijk bewijs worden voorgelegd.

(4) Niet aanvaardbaar passief

689. De fiscale wet vermeldt drie soorten schulden die fiscaal niet aanvaardbaar zijn als passief.

(a) de schulden en schuldbekentenissen, die niet als passief van de belastbare grondslag mogen worden afgetrokken en die integendeel als legaten worden beschouwd (art. 2.7.3.4.3 VCF, dat naar art. 2.7.1.0.3 VCF verwijst);

(b) de schulden tegenover erfgenamen en

(c) de schulden ontstaan uit de huwelijksovereenkomst.

(a) Schulden die uitsluitend bij uiterste wil erkend zijn en schenkingen onder het mom van een schuldbekentenis

690. *Schulden die uitsluitend bij uiterste wil erkend zijn.*

Voorbeeld. In het testament vermeldt de erflater: *ik ben aan mijn partner 200.000 euro verschuldigd.* Uit niets anders blijkt dat de erflater een dergelijke schuld tegenover zijn partner zou hebben.

Dat zou dus een maar al te gemakkelijke ‘truc’ zijn om de partner 200.000 na te laten, zonder dat hij daar erfbelasting op moet betalen. We zullen bij de fictiebepalingen zien dat een dergelijke beschikking als een legaat wordt behandeld. Als passief in de nalatenschap is het dus alvast niet aanvaardbaar.

691. *Schuldbekentenissen van sommen die voorkomen als een contract onder bezwarende titel, maar die een bevoordeling inhouden en die niet aan schenkbelasting of het registratierecht op de schenkingen zijn onderworpen.*

Hier gaat het dan niet om een schuld die in een testament is erkend, maar om een schuld die in een contract is aangegaan, terwijl daarmee eigenlijk een verdoken schenking plaats vindt.

Voorbeeld. De erflater tekent met zijn partner een contract waarin de erflater bevestigt 200.000 euro verschuldigd te zijn en zich ertoe verbindt dat bedrag terug te betalen, al of niet met interest. Het is niet zeker dat dit een oprechte schuldbekentenis is. Maar het is ook niet zeker dat dit onoprecht is. De fiscus mag de schijnheiligheid bewijzen, en dus aantonen dat het contract wordt voorgesteld als een schulderkenning, terwijl er eigenlijk geen sprake is van een oprechte en reële verbintenis.

(b) Schulden ten voordele van erfgenaam, legataris of begiftigde

692. Net zoals schulden die een erflater louter bij testament erkent, voor de fiscus verdacht zijn, zijn ook schulden die een erflater ten voordele van een erfgenaam, legataris of begiftigde beweert te zijn aangegaan, verdacht. Zie art. 2.7.3.4.4 VCF en art. 33 W. Succ.

693. Op hetgeen de erfgenaam, legataris of begiftigde uitbetaald krijgt omdat de erflater tegenover hem een schuld heeft, moet die erfgenaam, legataris of begiftigde immers geen erfbelasting betalen, terwijl hij dat bedrag wel in mindering van het belastbaar actief kan brengen. Als die schuld oprecht bestaat, wil de fiscus dat wel aannemen, maar dan moet hij eerst van die oprechtheid overtuigd worden. Dus is het vertrekpunt dat de schuld niet als passief zal worden aanvaard.

694. Dergelijke schulden worden dus principieel verworpen, ook al liggen er bewijzen van voor. De verwerping is dus mogelijk, ook al gaat het hier niet om een schuld die louter uit een testament blijkt, of om een schuldbekentenis die een schenking vermomt.

(i) *Welke schulden?*

695. De schulden die principieel verworpen worden zijn schulden **aangegaan** tegenover een **erfgenaam, legataris of begiftigde**.

696. Een schuld die door de erflater is *aangegaan*, is een contractuele schuld, die dus door een overeenkomst of een contract is aangegaan.

Is de schuld ontstaan uit een wettelijke verplichting, dan geldt de regel van de verwerping ervan als niet aanvaardbaar passief in de nalatenschap *niet*. Bijv. de schuld van de erflater die nog achterstallig onderhoudsgeld aan een van zijn kinderen verschuldigd was. Of de schuld van de erflater die verantwoordelijk is voor een ongeval waardoor zijn partner recht heeft op een schadevergoeding (art. 1382 BW). Dat zijn geen contractuele schulden en die moet dus als passief worden aanvaard als ze bewezen zijn, zonder dat het voor de erfgenaam bovendien nodig is de echtheid ervan aan te tonen.

697. De personen die de fiscale wet hier vernoemt zijn: een **erfgenaam**, een **legataris** of een **begiftigde**. Deze drie begrippen zijn reeds eerder in dit hoofdstuk toegelicht.

Uit vrees voor manoeuvres om de wet te omzeilen blijft het passief ook 'onaanvaardbaar' ten aanzien van een erfgenaam, legataris of begiftigde *die niet tot de nalatenschap* komt. Ofwel omdat hij uit de nalatenschap is gesloten omdat hij onterfd is, ofwel omdat hij zichzelf uit de nalatenschap heeft gesloten door de nalatenschap te verwerpen.

698. De wet breidt het toepassingsgebied van deze regeling ook uit naar de '**tussenpersonen**' van een erfgenaam, legataris of begiftigde. Het begrip 'tussenpersoon' is in de civiele wet gekend (art. 911 en 1100 BW waarnaar de fiscale wet verwijst). Als je iets ten voordele van iemand niet kan doen (bijv. een legaat maken), dan mag je dat ook niet via een tussenpersoon doen. Bijv. je mag geen algemeen legaat vermaken ten voordele van je behandelende arts, in de periode waarin hij je behandelt voor de ziekte waarvan je later zal overlijden. Je mag dan ook dat verbod niet omzeilen, door het legaat dan te maken ten voordele van de kinderen of kleinkinderen van die arts, of ten voordele van de partner van die arts. Al deze personen worden immers als 'tussenpersonen' beschouwd, die tussengeschoven worden om je doelstelling toch te bereiken, en dat wil de civiele wet niet.

699. Over dit soort 'tussenpersonen' gaat het hier dus ook. De fiscale regelgever heeft het begrip overgenomen. Als de erfgenaam, legataris of begiftigde in het passief van de nalatenschap geen schuld mag inroepen die een van hen tegenover de erflater heeft, dan mogen ook hun 'tussengeschoven personen' of 'tussenpersonen' dat niet. De groep van tussenpersonen waarvan hier fiscaal sprake is, is erg groot. Het gaat om kinderen en kleinkinderen (zelfs achterkleinkinderen), om hun echtgenoot of de wettelijk samenwonende

partner (art. 911 BW). Maar ook nog om stiefkinderen (kinderen van de echtgenoot van een erfgenaam, legataris of begiftigde) en zelfs om de ouders van de echtgenoot van de erfgenaam, legataris of begiftigde, van wie die echtgenoot zou kunnen erven (art. 1100 BW).

(ii) *Uitzonderingen op de regel*

700. De fiscale wet aanvaardt twee uitzonderingen op de regel van de verwerping als passief in de nalatenschap van een schuld tegenover een erfgenaam, legataris of begiftigde of een tussenpersoon.

701. De **eerste uitzondering** geldt als de schuldeiser kan aantonen dat de schuld 'echt' is. Dat is dus nog een ander bewijs dan alleen aantonen dat de schuld bestaat. Bedoeld wordt dat er ook moet aangetoond worden dat de schuld 'oprecht' is. Het is uiterst moeilijk om dat bewijs te leveren.

702. **Voorbeeld.** Dochter D heeft geld aan haar vader uitgeleend. Ze kan het leningscontract tonen, en daarmee heeft ze normalerwijze het bestaan van de schuld bewezen. Dus bij overlijden van vader mag de dochter in het passief van de nalatenschap vermelden dat vader een schuld had tegenover haar. Ja, voor zover ze kan bewijzen dat deze schuld oprecht is. Hoe zal ze dat doen? Bijvoorbeeld met

- bankrekeninguittreksels waaruit blijkt dat het geleende geld inderdaad van haar rekening naar vaders rekening is overgeboekt
- een afbetalingsplan dat toen ook meteen afgesproken was, en sindsdien keurig nageleefd is
- de effectieve betaling van de jaarlijkse of maandelijkse interest, keurig telkens van vaders rekening naar dochters rekening
- misschien ook de bestemming van het geleende geld: wat heeft vader ermee gedaan, waarom had hij toen geld nodig? Dat laat ook toe om het bewijs te leveren dat de lening niet gefingeerd is.
- Enz.

703. De **tweede uitzondering** geldt als de schuldeiser kan aantonen dat de schuld gediend heeft voor de verkrijging, de verbetering, het behoud of het opnieuw verkrijgen van een goed dat op de dag van het overlijden van de erflater tot zijn boedel behoorde. Dus als de schuld onmiddellijk en rechtstreeks moest dienen voor de verkrijging, verbetering, behoud of opnieuw verkrijgen van een goed dat er bij overlijden nog is.

704. **Voorbeeld.** De zoon leent geldt aan zijn moeder om een appartement te kopen. Bij haar overlijden is moeder nog steeds eigenares van dat appartement, en de zoon kan aantonen dat de lening niet terugbetaald is (moeder heeft daar op geen enkel moment geld voor gehad, het was voor haar financieel onmogelijk om enige terugbetaling te doen)? Dan

wordt de schuld van moeder tegenover haar zoon wel in de nalatenschap aanvaard. Vereist is dat de zoon kan aantonen dat het geleend geld rechtstreeks gediend heeft voor de betaling van de prijs van het appartement. Bijvoorbeeld omdat hij het geld hiervoor rechtsreeks aan de notaris heeft overgemaakt, niet eerst aan zijn moeder. En vervolgens hebben moeder en zoon een contract getekend over de modaliteiten voor de terugbetaling van de lening, die ook stipt is nageleefd.

(c) **Huwelijksvermogensrechtelijke schulden**

705. Art. 2.7.3.4.1 VCF vermeldt ten slotte nog als schulden die niet als passief van de nalatenschap worden aanvaard: **andere schulden** dan de schulden, vermeld in artikel 2.7.3.2.7, die voortkomen uit de toepassing van een beding in een huwelijksovereenkomst dat door de erflater en zijn partner is overeengekomen en dat betrekking heeft op de vereffening van hun huwelijksvermogensstelsel.

Van deze bepaling bestaat geen Waalse noch Brusselse tegenhanger. Het is een louter Vlaamse regeling.

706. De schulden die wél aanvaard worden, zoals vermeld in art. 2.7.3.2.7 VCF, zijn de schulden als gevolg van de vergoedingsrekening in een gemeenschapsstelsel (zie eerder in deze en in de vorige les). Die schulden worden aanvaard, voor zover het koppel geen gemeenschappelijke kinderen nalaat, zo hebben we gezien.

707. Andere huwelijksvermogensrechtelijke schulden dan de schulden uit de vergoedingsrekening worden echter niet aanvaard, zo bepaalt art. 2.7.3.4.2. VCF. Over welke schulden gaat het dan? De twee meest sprekende voorbeelden daarvan zijn de verrekeningschuld in een stelsel van scheiding van goederen, en de schuld ter voldoening van de last die de LLE wordt opgelegd als er in haar voordeel een ongelijke verdeling of een verblijvingsbeding is overeengekomen.

708. Een **verrekeningschuld** ontstaat in een stelsel van scheiding van goederen als aan dit stelsel een verrekenbeding is toegevoegd (zie eerder in dit hoofdstuk over de civiele gevolgen van verrekenbedingen).

Indien de verrekening eindigt met de vaststelling dat de erflater meer aanwinsten heeft opgebouwd dan de LLE en haar daarvoor dus een bedrag verschuldigd is ter gelijkmaking van de aanwinsten bijvoorbeeld, dan is dat bedrag civiel wel degelijk verschuldigd. Het zal moeten betaald worden door de erfgenamen van de erflater. En toch wil de fiscale regel die schuld niet in aanmerking nemen voor de vaststelling van de belastbare grondslag in de nalatenschap van de erflater.

De fiscale regelgever gaat er immers van uit dat deze schuld artificieel is gecreëerd en niet oprecht is. Hij stelt daarbij dat de LLE de betaling van die schuld niet zal eisen van de erfgenamen van de erflater, die ze dan ook niet zullen betalen.

Dat is een gratuite veronderstelling, die in de praktijk niet bewaarheid blijkt. Maar dat is nu eenmaal het standpunt dat de fiscale regelgever heeft aangenomen. De mogelijkheid om de oprechtheid van de schuld aan te tonen wordt de erfgenamen daarbij niet gegund.

Het gevolg daarvan is dat de erfgenamen van de erflater (zijn kinderen) zullen belast worden op een groter bedrag dan wat ze erven, want ze zullen de verrekenschuld wel degelijk betalen, en toch niet in mindering kunnen brengen van het belastbaar actief.

709. In Brussel en Wallonië wordt de schuld nochtans wel degelijk aanvaard, zeker nu het Hof van Cassatie expliciet heeft bevestigd dat deze schuld een aftrekbare schuld in de nalatenschap moet zijn.

Dat is zelfs zo, zo oordeelde het Hof van Cassatie bij arrest van 24 maart 2017, als de schuld pas kan berekend worden na het openvallen van de nalatenschap, omdat dan pas de aanwinsten van beide echtgenoten met mekaar kunnen vergeleken worden.

Dat is bovendien ook zo, zo oordeelde het Hof van Cassatie eveneens, als de schuld afhankelijk is van een keuze die de LLE kan maken met betrekking tot bijvoorbeeld de verrekensleutel van het verrekenbeding.

Kiest de LLE voor een verrekensleutel 0/100 waardoor alle aanwinsten aan haar toekomen, dan heeft ze een vordering tegen de erflater gelijk aan zijn aanwinsten. Laat de erflater enkel aanwinsten na, dan is de netto-waarde van zijn nalatenschap gelijk aan nul: de waarde van zijn aanwinsten wordt opgeslorpt door het bedrag van zijn verrekenschuld die gelijk is aan die waarde (zie het cijfervoorbeeld in het onderdeel van dit hoofdstuk waar de civiele effecten van het verrekenbeding zijn toegelicht). Die keuze maakt de LLE pas na het overlijden, en toch moet de fiscus daar rekening mee houden, zo oordeelt het Hof van Cassatie.

Het Hof van Cassatie aanvaardt dus ten volle dat het huwelijksvermogensrecht wel degelijk voorrang heeft op het erfrecht...

De Vlaamse fiscale administratie kon met deze redenering van het Hof van Cassatie niet leven. Ze drong daarom bij haar Minister aan op een decreetswijziging, die het Vlaams Parlement dan ook heeft met het Kerstdecreet 2017 goedgekeurd.

710. De toelichting over de toepassing van de hier besproken regel op de schuld die in een **gemeenschapsstelsel** kan ontstaan, licht ik hierna toe, als ik de fictiebepaling van art. 2.7.1.0.4 VCF (art. 5 W. Succ.) heb uitgelegd, omdat beide aan mekaar verbonden zijn.

(5) Aanrekening van het passief

711. In Brussel en Wallonië wordt de nalatenschap als één globale boedel behandeld, waarin de erfgenamen, legatarissen en begiftigden voor hun aandeel gerechtigd zijn. Het gaat dan om hun aandeel in de nettowaarde van de belastbare goederen, na aftrek van het aanvaardbaar passief.

712. In Vlaanderen wordt elke erfgenaam, legataris en begiftigde ook op zijn nettoverkrijging belast, maar wordt het passief aangerekend op de goederen waarop ze betrekking hebben (art. 2.7.3.5.1 VCF).

Deze regel is relevant als de nalatenschap niet *in globo*, voor een abstract breukdeel aan alle erfgenamen of alle legatarissen toekomen. Want in dat geval zijn hun netto-breukdelen in de nalatenschap gelijk, en maakt het niet uit hoe het passief wordt aangerekend. Maar het maakt wel uit als er een legaat is van een onroerend goed ten voordele van één erfgenaam of één legataris: de schuld die op dat onroerend goed betrekking heeft, komt fiscaal volledig ten laste van die erfgenaam of die legataris. Hij betaalt dan slechts erfbelasting op de netto-waarde van dat onroerend goed.

Maar deze regel is nog veel relevanter in de rechte lijn en tussen partners, waar de erfbelasting afzonderlijk op roerende en onroerende goederen wordt geheven. In dat geval is uiteraard belangrijk te weten welk passief op welke goederen rust.

713. De regels voor de aanrekening van het passief zijn vervat in art. 2.7.3.5.2 VCF. Ze steunen op een drievoudig onderscheid tussen (a) specifieke schulden, (b) niet specifieke schulden en begrafeniskosten en (c) schulden met betrekking tot de gezinswoning.

(a) Specifieke schulden

714. Schulden zijn specifiek wanneer ze specifiek werden aangegaan om bepaalde goederen te verwerven of te behouden. Ze worden aangerekend op de desbetreffende categorie van goederen.

Het gaat om roerende dan wel onroerende goederen (vermeld in art. 2.7.4.1.1, § 2 VCF), een familiale onderneming of een familiale vennootschap (vermeld in art. 2.7.4.2.2, § 1 VCF), en onbebouwde onroerende goederen die onder een natuurbeheerplan vallen (vermeld in art. 2.7.6.0.5 VCF).

Wanneer een bepaalde categorie van goederen ontoereikend is voor de volledige aanrekening van een specifieke schuld, wordt het overblijvende gedeelte van de schuld aangerekend zoals een niet-specifieke schuld.

(b) Niet specifieke schulden en begrafeniskosten

715. Begrafeniskosten en niet specifieke schulden worden eerst aangerekend op de familiale onderneming of de familiale vennootschap, vervolgens op de roerende goederen en ten slotte op de onroerende goederen.

(c) Schulden met betrekking tot de gezinswoning

716. Als de langstlevende partner een deel verkrijgt in de gezinswoning, wordt *zijn aandeel in de schulden van de nalatenschap*, die specifiek zijn aangegaan om de gezinswoning te verwerven of te behouden, eerst aangerekend *op de waarde van zijn deel in de gezinswoning*.

Wanneer zijn deel in de gezinswoning ontoereikend is voor de aanrekening van de volledige schuld, wordt het overblijvende gedeelte aangerekend zoals een specifiek onroerende schuld.

Alle andere schulden van de langstlevende partner volgen, naargelang het geval, de toerekening voorzien in het eerste lid of het tweede lid van art. 2.7.3.5.2 VCF, en worden pas in laatste instantie aangerekend op de waarde van zijn deel in de gezinswoning.

Deze regeling heeft uiteraard tot doel te vermijden dat de LLE te ruim geniet van de vrijstelling voor de gezinswoning (zie verder voor de toelichting over de tarieven), en de schulden te veel ten laste legt van andere goederen om die belastbare grondslag te verlagen.

Inhoud deel 7

C.	Belastbare grondslag	208
1.	Netto-waarde van het nagelaten vermogen	208
a)	Aktief van de nalatenschap	208
(1)	Erflater gehuwd onder een gemeenschapsstelsel	208
(a)	Wat zit er in de gemeenschap?	209
(b)	Hoe wordt de gemeenschap verdeeld?	213
(2)	Erflater gehuwd onder scheiding van goederen	214
(3)	Ongehuwde erflater	215
(4)	Fiscale vermoedens van exclusieve eigendom of van onverdeeldheid	216
(5)	Waardering van het aan te geven actief	218
(a)	Algemene regel.....	218
(b)	Waardering van onroerende goederen.....	219
(c)	Waardering van blote eigendom.....	220
(d)	Waardering van financiële instrumenten.....	221
(6)	Wat met onzekere eigendomsrechten?	221
(a)	Voorwaardelijke rechten	221
(b)	Betwiste rechten	222
(c)	Eventuele rechten	223
(d)	Zekere vordering van onzekere waarde	223
b)	Passief van de nalatenschap.....	224
(1)	Fiscaal aanvaardbaar passief	224
(2)	Aanvaardbaar passief en waardering ervan.....	224
(a)	Gemeenschapsschulden en eigen schulden.....	224
(b)	Contractuele schulden.....	225
(c)	Borgstellingsschuld	226
(d)	Belastingsschulden.....	227
(e)	Begraveniskosten	228
(f)	Nalatenschapskosten	228
(3)	Bewijs van schulden	229

(4)	Niet aanvaardbaar passief.....	230
(a)	Schulden die uitsluitend bij uiterste wil erkend zijn en schenkingen onder het mom van een schuldbekentenis	231
(b)	Schulden ten voordele van erfgenaam, legataris of begiftigde	231
(c)	Huwelijksvermogensrechtelijke schulden	234
(5)	Aanrekening van het passief	235
(a)	Specifieke schulden	236
(b)	Niet specifieke schulden en begrafeniskosten	236
(c)	Schulden met betrekking tot de gezinswoning	236
	Inhoud deel 7.....	238